

Małgorzata Malczyk

Zakład Postępowania Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Jagielloński

PODMIOTOWA ZMIANA POWÓDZTWA PO STRONIE POZWANEJ (DOPOZWANIE) W SPRAWACH Z POWÓDZTWA PRACOWNIKA

Abstract

Substantive amendment of the defendant's claim (bringing a third party action) in cases with the employee's action

The article describes substantive amendment of the defendant's claim in cases with the employee's action. The author presents differences in bringing a third party action resulting from specificity of cases dealing with labour law, especially with the court's ex officio activities.

Słowa kluczowe: Kodeks postępowania cywilnego, pracownik, zmiana podmiotowa powództwa

Key words: The Code of Civil Procedure, employee, substantive amendment of the defendant's claim

Dopozwanie (art. 194 § 1 i 3 i art. 477 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania cywilnego)

Zgodnie z art. 477 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania cywilnego (kpc), w postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika wezwania do udziału w sprawie, o którym mowa w art. 194 § 1 i 3, sąd może dokonać również z urzędu. Podmiotowa zmiana powództwa po stronie pozwanej (dopozwanie) w sprawach z powództwa pracownika nie może jednak zaistnieć w postępowaniu apelacyjnym, jako że art. 391 § 1 kpc wyłącza możliwość stosowania przed sądem drugiej instancji art. 194–196 i 198 kpc, co dotyczy także wyłączenia stosowania art. 477 zdanie pierwsze kpc¹. Przepisu art. 477 zdanie pierwsze kpc nie stosuje się także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym (art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 kpc) oraz w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹⁴ § 1 kpc).

Co do zasady Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli okaże się, iż powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną

---

¹ Wyrok SN z 17 listopada 2010 r., I CSK 67/10, SIP Lex, nr 688666.

pozwaną, sąd na wniosek powoda lub pozwanego wezwie tę osobę do wzięcia udziału w sprawie (art. 194 § 1 zdanie pierwsze kpc). Jeżeli natomiast okaże się, że powództwo o to samo roszczenie może być wytoczone przeciwko innym jeszcze osobom, które nie występują w sprawie w charakterze pozwanych, sąd na wniosek powoda może wezwać te osoby do wzięcia udziału w sprawie (art. 194 § 3 kpc).

Trzeba przede wszystkim zauważyć, że wyżej wymienione podmiotowe przekształcenie powództwa po stronie biernej (dopozwanie) aktualizuje się wtedy, gdy wadliwe oznaczenie przez powoda strony pozwanej nie może być usunięte poprzez sprostowanie oznaczenia strony. Zgodnie z niekwestionowanym poglądem judykatury „wyznaczenie podmiotowego zakresu procesu jest aktem woli podmiotu wszczynającego postępowanie”. Wciągnięcie do procesu niewłaściwej osoby wynika więc z wady aktu woli powoda, a taka wada – jako wada czynności procesowej – może być usunięta tylko w sposób przewidziany w ustawie procesowej. Z tego zaś punktu widzenia należy odróżnić niewłaściwe oznaczenie strony od niewłaściwego doboru podmiotów procesu. W sytuacji pierwszej, czyli również wtedy, gdy nie orientując się, kto według przyjętej konstrukcji prawnej powinien być stroną, powód wciągnął do procesu niewłaściwego pozwanego (na przykład jednostkę organizacyjną osoby prawnej zamiast tę osobę), naprawienie wady następuje na drodze sprostowania oznaczenia stron. Polega ono na uzupełnieniu lub konkretyzacji, ale nie na zmianie, pierwotnego oznaczenia strony i – w konsekwencji tego – wyeliminowaniu przez sąd z procesu osoby niewłaściwej oraz wezwaniu do udziału w sprawie innej, właściwej, odpowiednio do woli powoda. Tam natomiast, gdzie powód prawidłowo oznaczył podmiot, który według jego intencji miał być stroną przeciwną, ale – z punktu widzenia prawa materialnego – dokonał doboru tego podmiotu w sposób niewłaściwy, do usunięcia wady aktu jego woli może dojść już tylko przez odwołanie wadliwej czynności procesowej (art. 203 kpc) albo na drodze podmiotowego przekształcenia procesu (art. 194–198 kpc)².

Na kanwie spraw z zakresu prawa pracy z powództwa pracownika, kontynuując powyższą myśl, wskazano między innymi, że oczywiście niedokładne (mylne) wniesienie odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę przeciwko organowi pozwanego pracodawcy zamiast przeciwko pracodawcy może być usunięte przez sąd pracy jako oczywista niedokładność w oznaczeniu pozwanego pracodawcy (art. 130 § 1 zdanie drugie w związku z art. 467 kpc), jeżeli pracownik potwierdził zweryfikowany sposób oznaczenia strony pozwanej³.

Wezwanie do wzięcia udziału w sprawie na zasadzie art. 194 § 1 kpc może nastąpić tak na wniosek powoda, jak i pozwanego. W myśl art. 194 § 3 kpc, w razie gdy powództwo o to samo roszczenie może być wytoczone przeciwko innym jeszcze osobom, które nie występują w sprawie w charakterze pozwanych, sąd na wniosek powoda – a nie pozwanego – może je wezwać do udziału w sprawie, konieczną zaś przesłanką zastosowania

² Wyrok SN z 13 czerwca 1980 r., IV CR 182/80, SIP Legalis, nr 22087.

³ Wyrok SN z 18 września 2008 r., II PK 16/08, SIP Legalis, nr 169201.

tego przepisu jest istnienie wężła obligacyjnego pomiędzy powodem a osobą, która nie występuje w charakterze pozwanej (np. solidarna odpowiedzialność dłużników)⁴.

Kodeks postępowania cywilnego przewiduje wyjątek od powyższej regulacji, stanowiąc, że w postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika sąd może dokonać dopozwania również z urzędu (art. 477 kpc).

Podkreślenia wymaga to, że przepis art. 477 zdanie pierwsze kpc nie czyni rozróżnienia pomiędzy wezwaniem do wzięcia udziału w sprawie na podstawie art. 194 § 3 i 194 § 4 kpc, a sąd, dokonując wezwania do wzięcia udziału w sprawie, powinien mieć zawsze na uwadze, czy roszczenie nie jest już przedawnione⁵.

Zgodnie z poglądem judykatury użytego w art. 477 kpc określenia, że sąd „może” wezwać z urzędu nie należy rozumieć w ten sposób, iż wezwanie zależy od swobodnego uznania sądu. Ilekroć sąd na podstawie przeprowadzonych dowodów dojdzie do przekonania, że zachodzą przesłanki określone w art. 194 § 1 i 3 kpc, tylekroć „musi”, a nie tylko „może”, dokonać wezwania z urzędu⁶, z tym zastrzeżeniem, że przepis art. 194 kpc, ani też 477 zdanie pierwsze kpc, nie nakładają na sąd obowiązku przeprowadzenia dochodzenia w celu ustalenia osoby, przeciwko której powód powinien kierować swoje roszczenia⁷.

Trzeba też zauważyć, że z art. 477 zdanie pierwsze kpc wynika obowiązek wezwania z urzędu do udziału w sprawie strony pozwanej, jeżeli sądowi wiadomo, iż jest ona legitymowana w sprawie, a pracownik się temu nie sprzeciwia⁸, choć przyjąć należy, że samo oznaczenie strony pozwanej w pozwie sporządzonym nawet przez profesjonalnego pełnomocnika samo w sobie nie oznacza ani jej „stanowczego” wskazania, ani „wyraźnego sprzeciwienia się” dokonaniu po stronie pozwanej z urzędu przekształcenia podmiotowego na podstawie art. 194 w zw. z art. 477 zdanie pierwsze kpc⁹.

W tym kontekście i znaczeniu, mając na uwadze, że wyżej wymieniony obowiązek sądu z art. 477 kpc nie może być realizowany wbrew woli powoda, przepis ten nie ustanawia obowiązku dla sądu, ale daje mu – przy braku sprzeciwu ze strony pracownika – możliwość prawidłowego oznaczenia strony pozwanej. W stosunku do osoby wezwanej z urzędu, na której wstąpienie powód nie wyraził zgody, sąd powinien wydać postanowienie o umorzeniu postępowania, bo wydanie co do niej wyroku stało się niedopuszczalne (art. 355 § 1 kpc)¹⁰.

⁴ Wyrok SN z 24 marca 1966 r., II PR 50/66, SIP Legalis, nr 12612.

⁵ Wyrok SN z 9 czerwca 1983 r., IV PR 102/83, SIP Legalis, nr 23756.

⁶ Wyrok SN z 24 września 2009 r., II PK 78/09, SIP Legalis, nr 285255.

⁷ Wyrok SN z 3 lipca 2000 r., II UKN 628/99, SIP Legalis, nr 51794.

⁸ Wyrok SN z 10 listopada 1999 r., I PKN 351/99, SIP Legalis, nr 49046, Sąd pracy nie może dokonać z urzędu wezwania do udziału w sprawie pracodawcy, wbrew woli pracownika, który sprzeciwia się takiemu dopozwaniu (art. 477 kpc) – wyrok SN z 13 września 2006 r., II PK 357/05, SIP Legalis, nr 87317.

⁹ Z uzasadnienia wyroku SN z 5 lutego 2014 r., III PK 61/13, SIP Legalis, nr 1172095.

¹⁰ Por. A. Góra-Błaszczkowska, *Wezwanie do udziału w sprawie a sprostowanie oznaczenia strony pozwanej*, Przegląd Sądowy 2003, 4, s. 91; K. Flaga-Gieruszyńska, *Komentarz do art. 477 KPC*, SIP Legalis, teza 1.

Trzeba też wziąć pod uwagę i to, że działanie przez sąd z urzędu na rzecz jednej ze stron procesu powinno być proporcjonalne do potrzeby wynikającej z okoliczności sprawy i nie może uchybić zasadzie kontradiktoryjności procesu oraz osłabić znaczenia woli powoda w dochodzeniu jego roszczeń. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury w sprawie, w której pracownik reprezentowany jest przez fachowego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym, nie zachodzi potrzeba działania przez sąd z urzędu w celu kształtowania czynności procesowych stron procesu w sytuacji, gdy sąd zwrócił się o zajęcie stanowiska co do podniesionego zarzutu braku legitymacji biernej strony pozwanej¹¹.

Przepis ten ma służyć wyrównywaniu szans stron w procesie, w sytuacji, w której pracownik jako strona ekonomicznie słabsza nie dysponuje takimi możliwościami jak pracodawca, a tym samym może przegrać dany proces nie z uwagi na brak zasadności jego powództwa, lecz ze względu na brak odpowiedniej świadomości prawnej oraz umiejętności prowadzenia sporu. Nie można go natomiast stosować wbrew woli pracownika. Taka wykładnia art. 477 kpc nie narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Regulacja ta gwarantuje rozpoznanie sprawy rozumianej jako sporny stosunek prawny między określonymi stronami, których wskazanie należy do strony powodowej, ale nie zobowiązuje sądu do rozpatrywania zgłoszonego żądania przeciwko podmiotowi, którego powód nie uważa za stronę pozwaną¹².

Pierwotnie przyjmowano, że uchybienie wyżej wymienionemu obowiązkowi dopoznania z urzędu przez sąd pierwszej instancji prowadzi do nierozpoznania istoty sprawy. W judykaturze prezentowane było stanowisko, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi między innymi w przypadku, w którym sąd w sprawie z powództwa pracownika nie zajmuje się merytorycznym rozpoznanem zgłoszonych żądań, uznając, że powództwo skierowane zostało pod niewłaściwym adresem, i oddali je z tej przyczyny. Jeśli zatem sąd pracy nie wezwał do udziału w sprawie strony właściwie legitymowanej, naruszając w ten sposób art. 477 zdanie pierwsze w zw. z art. 194 kpc, i w konsekwencji tego nie rozpoznał istoty sprawy, pomimo że nie miał do tego podstawy, gdyż powinien ustalić oraz wezwać do udziału w sprawie podmiot legitymowany biernie i sprawę merytorycznie rozpoznać, sąd drugiej instancji po rozpoznaniu apelacji był zobowiązany na podstawie art. 378 § 2 kpc z urzędu uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Według tego stanowiska przypadek tak zwanego bezpodstawnego nierozpoznania istoty sprawy w pojęciu art. 378 § 2 kpc miał miejsce nie tylko wtedy, gdy sąd – będąc w błędzie – przyjmował, że strona postępowania nie jest legitymowana (a innej strony nie ustalono), ale także wtedy, gdy sąd oddalił powództwo przeciwko stronie niebędącej stroną legitymowaną biernie, a jednocześnie

---

¹¹ Wyrok SN z 24 czerwca 2015 r., II PK 182/14, SIP Legalis, nr 1310201.

¹² Wyrok SN z 5 lutego 2014 r., III PK 61/13, SIP Legalis, nr 1172095.

wbrew swojemu obowiązkowi (art. 477 kpc) nie wezwał z urzędu do udziału w sprawie strony mającej taką legitymację¹³.

Wydaje się, że w świetle obecnej praktyki wymiaru sprawiedliwości pogląd ten nie jest już pryncypialnie wiążący. W wyroku z 2014 r.¹⁴ Sąd Najwyższy wyraził przekonanie, zgodnie z którym w procesie cywilnym zasadą jest, że jeśli powództwo zostało wniesione nie przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną, to sąd na wniosek powoda lub pozwanego wzywa tę osobę do udziału w sprawie (art. 194 § 1 kpc), a jeżeli się okaże, że powództwo o to samo roszczenie może być wytoczone przeciwko innym jeszcze osobom, które nie występują w sprawie w charakterze pozwanych, wezwanie tych osób przez sąd jest możliwe na wniosek powoda (art. 194 § 3 kpc). Natomiast w sprawach z zakresu prawa pracy z powództwa pracownika wezwanie takich osób jest możliwe z urzędu – art. 477 kpc. Sąd Najwyższy podziela pogląd, że określenie „sąd może” wezwać z urzędu, zawarte w art. 477 kpc, należy rozumieć w ten sposób, iż wezwanie nie należy do swobodnego uznania sądu i ilekroć sąd dojdzie do przekonania, że zachodzą przesłanki określone w art. 194 § 1 i 3 kpc, tylekroć „musi”, a nie tylko „może” dokonać wezwania z urzędu. Przepis art. 194 kpc, podobnie jak art. 477 kpc, znajduje jednak zastosowanie wyłącznie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, gdyż sąd odwoławczy przekształceń podmiotowych nie dokonuje (art. 391 § 1 kpc). Jeśli powód nie wnosi o dopozwanie, a sąd pierwszej instancji w okolicznościach sprawy nie dopatrzy się przesłanek z art. 194 § 1 i 3 kpc i nie dokona wezwania z urzędu na podstawie art. 477 kpc, to kwestią kluczową w dalszym toku postępowania jest to, czy zagadnienie to zostanie przez powoda poddane pod osąd sądu drugiej instancji w ramach apelacyjnych zarzutów naruszenia prawa procesowego. Pamiętać przy tym należy, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty naruszenia prawa procesowego, a w granicach zaskarżenia bierze pod uwagę nieważność postępowania. Reguła ta wyrażona została w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, której nadano rangę zasady prawnej¹⁵. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że użyty w art. 378 § 1 kpc zwrot, iż sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę „w granicach apelacji”, oznacza, iż sąd ten rozpoznaje sprawę merytorycznie, w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji lub prowadząc dalsze postępowanie (art. 381 i art. 382 kpc), ustala podstawę prawną orzeczenia, będąc ewentualnie związanym oceną lub uchwałą Sądu Najwyższego (art. 386 § 6 kpc), stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne oraz, w przypadku ich braku, przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji (art. 367 i nast. kpc), kontroluje

¹³ Wyrok SN z 24 września 2009 r., II PK 78/09, SIP Legalis, nr 285255, wyrok SN z 9 grudnia 2004 r., II PK 80/04, SIP Legalis, nr 69624.

¹⁴ Z uzasadnienia wyroku SN z 27 lutego 2014 r., III PK 31/14, SIP Legalis, nr 1187087.

¹⁵ Uchwała Składu Siedmiu Sędziów SN – zasada prawna z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, SIP Legalis, nr 92438.

prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji, ale będąc związanym zarzutami przedstawionymi w apelacji, poza nieważnością postępowania, którą bierze pod uwagę z urzędu, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykracza poza wnioski zawarte w apelacji i nie narusza zakazu *reformationis in peius*. W konsekwencji w obecnym modelu postępowania apelacyjnego nie można kategorycznie twierdzić, że uchybienie art. 477 kpc sąd drugiej instancji bierze pod uwagę z urzędu i powinien w każdym przypadku uchylić zaskarżony wyrok jako orzeczenie, w którym istota sprawy nie została rozpoznana¹⁶.

O wezwaniu do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego (art. 194 § 1 kpc) sąd orzeka zawsze postanowieniem wydanym na rozprawie, także wtedy, gdy wezwania do udziału w sprawie może dokonać z urzędu (art. 477 kpc)¹⁷. W odniesieniu do instytucji dopozwania (art. 194 § 1 i 3 kpc) w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zarówno w przypadku wezwania do udziału w sprawie w charakterze pozwanego określonej osoby z urzędu (art. 477 w związku z art. 194 § 1 i 3 kpc), jak i na wniosek powoda lub pozwanego, konieczne jest wydanie przez sąd postanowienia w tym przedmiocie. Nawet w sytuacji, gdy do dopozwania dochodzi na wniosek jednej ze stron, samo złożenie takiego wniosku nie powoduje automatycznie (bez postanowienia sądu) wezwania wskazanego podmiotu w charakterze strony pozwanej. O wezwaniu do udziału w sprawie, a także o nieuwzględnieniu wniosku o wezwanie, decyduje sąd, wydając zawsze odpowiednie postanowienie. Postanowienie to powinno być wydane na rozprawie i – jako niezaskarżalne – może być wpisane do protokołu rozprawy (art. 356 kpc). Wezwanie do udziału w sprawie jest czynnością sądu, a nie strony postępowania, następuje ono mocą postanowienia sądu, i to niezależnie od tego, czy wezwania tego dokonuje się na wniosek strony, czy z urzędu, już choćby z tego powodu, że sam wniosek strony w przedmiocie dopozwania nie jest wystarczający, aby mogły nastąpić skutki prawne pozwania zgodnie z art. 198 § 1 kpc¹⁸.

Podsumowanie

1. Zgodnie z art. 477 zdanie pierwsze kpc w postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika wezwania do udziału w sprawie, o którym mowa w art. 194 § 1 i §

---

¹⁶ Wyrok SN z 27 lutego 2014 r., III PK 31/14, SIP Legalis, nr 1187087.

¹⁷ Uchwała SN z 7 stycznia 2010 r., II PZP 13/09, SIP Lex, 537073.

¹⁸ Uchwała SN z 18 czerwca 1968 r., III CZP 69/67, OSNC 1969, nr 7–8, poz. 122; uzasadnienie uchwały SN z 25 kwietnia 1980 r., III CZP 21/80, OSNC 1980, nr 11, poz. 207; postanowienie SN z 10 listopada 1970 r., II CZ 139/70, OSP 1971, nr 10, poz. 178. Wadliwe postanowienie o dopozwaniu wywołuje skutki procesowe, które istnieją tak długo, jak długo istnieje samo postanowienie. Nie występują skutki dopozwania, o których stanowi art. 198 kpc, gdy sąd nie wydał formalnego postanowienia o wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, por. wyrok SN z 3 grudnia 1971 r., III CRN 376/71, OSPiKA 1972, nr 11, poz. 207. Por. A. Góra-Błaszczkowska, *Postanowienia sądu pierwszej instancji w procesie cywilnym*, Warszawa 2002, s. 210–211.

- 3 kpc, sąd może dokonać również z urzędu. Podmiotowa zmiana powództwa po stronie pozwanej (dopozwanie) w tej kategorii spraw nie może jednak zaistnieć w postępowaniu apelacyjnym, gdyż art. 391 § 1 kpc wyłącza możliwość stosowania przed sądem drugiej instancji art. 194–196 i 198 kpc, co dotyczy także wyłączenia stosowania art. 477 zdanie 1 kpc. Przepisu art. 477 zdanie pierwsze kpc nie stosuje się także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym (art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 kpc) oraz w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹⁴ § 1 kpc).
2. Wyżej wymienione podmiotowe przekształcenie powództwa po stronie biernej (dopozwanie) aktualizuje się wtedy, gdy wadliwe oznaczenie przez powoda strony pozwanej nie może być usunięte poprzez sprostowanie oznaczenia strony. Mylne wniesienie odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę przeciwko organowi pozwanego pracodawcy zamiast przeciwko pracodawcy może być usunięte przez sąd pracy jako oczywista niedokładność w oznaczeniu pozwanego pracodawcy (art. 130 § 1 zdanie drugie w związku z art. 467 kpc), jeżeli pracownik potwierdził zweryfikowany sposób oznaczenia strony pozwanej.
  3. Art. 477 zdanie pierwsze kpc nie czyni rozróżnienia pomiędzy wezwaniem do wzięcia udziału w sprawie na podstawie art. 194 § 3 i 194 § 4 kpc, a sąd, dokonując wezwania do wzięcia udziału w sprawie, powinien mieć zawsze na uwadze, czy roszczenie nie jest przedawnione.
  4. Użytego w art. 477 kpc określenia, że sąd „może” wezwać z urzędu, nie należy rozumieć w ten sposób, iż wezwanie zależy od swobodnego uznania sądu. Jeśli sąd na podstawie przeprowadzonych dowodów dojdzie do przekonania, że zachodzą przesłanki określone w art. 194 § 1 i 3 kpc, „musi”, a nie tylko „może”, dokonać wezwania z urzędu, z tym zastrzeżeniem, że przepis art. 194 kpc ani też 477 zdanie pierwsze kpc nie nakładają na sąd obowiązku przeprowadzenia dochodzenia w celu ustalenia osoby, przeciwko której powód – pracownik – powinien kierować swoje roszczenia.
  5. Z przepisu art. 477 zdanie pierwsze kpc wynika obowiązek wezwania z urzędu do udziału w sprawie strony pozwanej, jeżeli sądowi wiadomo, że jest ona legitymowana w sprawie, a pracownik się temu nie sprzeciwia, choć przyjąć należy, iż samo oznaczenie strony pozwanej w pozwie sporządzonym nawet przez profesjonalnego pełnomocnika samo w sobie nie oznacza ani jej „stanowczego” wskazania, ani „wyraźnego sprzeciwienia się” dokonaniu po stronie pozwanej z urzędu przekształcenia podmiotowego na podstawie art. 194 w zw. z art. 477 zdanie pierwsze kpc.
  6. W tym kontekście i znaczeniu, mając na uwadze, że wyżej wymieniony obowiązek sądu z art. 477 kpc nie może być realizowany wbrew woli powoda, przepis ten nie ustanawia obowiązku dla sądu, ale daje mu – przy braku sprzeciwu ze strony pracownika – możliwość prawidłowego oznaczenia strony pozwanej. W stosunku do osoby wezwanej z urzędu, na której wstąpienie powód nie wyraził zgody, sąd powinien wydać postanowienie o umorzeniu postępowania, bo wydanie co do niej wyroku stało się niedopuszczalne (art. 355 § 1 kpc).

7. Działanie przez sąd z urzędu na rzecz jednej ze stron procesu (powoda – pracownika) powinno być proporcjonalne do potrzeby wynikającej z okoliczności sprawy i nie może uchybić zasadzie kontrydiktoryjności procesu. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury w sprawie, w której pracownik reprezentowany jest przez fachowego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym, nie zachodzi potrzeba działania przez sąd z urzędu w celu kształtowania czynności procesowych stron procesu w sytuacji, gdy sąd zwrócił się o zajęcie stanowiska co do podniesionego zarzutu braku legitymacji bierniej strony pozwanej.
8. Pierwotnie w judykaturze przyjmowano, że uchybienie przez sąd pierwszej instancji obowiązкови dopoznania z urzędu na zasadzie art. 477 zdanie pierwsze kpc prowadzi do nierozpoznania istoty sprawy. Bezpodstawne nierozpoznanie istoty sprawy w znaczeniu art. 378 § 2 kpc miało miejsce nie tylko wtedy, gdy sąd – będąc w błędzie – przyjmował, że strona postępowania nie jest legitymowana (a innej strony nie ustalono), ale także wtedy, gdy sąd oddalił powództwo przeciwko stronie niebędącej stroną legitymowaną biernie, a jednocześnie wbrew swojemu obowiązкови (art. 477 kpc) nie wezwał z urzędu do udziału w sprawie strony mającej taką legitymację.
9. W obecnym stanie prawnym trzeba przyjąć, że jeśli powód nie wnosi o dopozwanie, a sąd pierwszej instancji w okolicznościach sprawy nie dopatrzy się przesłanek z art. 194 § 1 i 3 kpc i nie dokona wezwania z urzędu na podstawie art. 477 kpc, to kwestią kluczową w dalszym toku postępowania jest to, czy zagadnienie to zostanie przez powoda poddane pod osąd sądu drugiej instancji w ramach apelacyjnych zarzutów naruszenia prawa procesowego. Niepodniesienie przez powoda – pracownika – zarzutu apelacyjnego w tym kierunku eliminuje możliwość uchylenia wyroku przez sąd drugiej instancji.
10. O wezwaniu do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego (art. 194 § 1 kpc) sąd orzeka zawsze postanowieniem wydanym na rozprawie, także wtedy, gdy wezwania do udziału w sprawie może dokonać z urzędu (art. 477 kpc).

Bibliografia

- Flaga-Gieruszyńska K., *Komentarz do art. 477 KPC*, SIP Legalis, teza 1.
- Góra-Błaszczkowska A., *Postanowienia sądu pierwszej instancji w procesie cywilnym*, Warszawa 2002.
- Góra-Błaszczkowska A., *Wezwanie do udziału w sprawie a sprostowanie oznaczenia strony pozwanej*, *Przegląd Sądowy* 2003, 4.